

## PROROKA SI VŠADE UCTIA, LEN NIE V JEHO VLASTI (14. nedeľa cez rok)

*Potom odtiaľ odišiel a prišiel do svojej vlasti, jeho učeníci išli s ním. Keď nadišla sobota, začal učiť v synagóge. Počúvalo ho mnoho ľudí a s údivom hovorili: „Skade to má tento? Aká to múdrosť, ktorej sa mu dostalo, a zázraky, čo sa dejú jeho rukami? Vari to nie je tesár, syn Márie a brat Jakuba a Jozesa, Júdu a Šimona? A nie sú tu s nami aj jeho sestry?“ A pohoršovali sa na ňom. Ježiš im povedal: „Proroka si všade uctia, len nie v jeho vlasti, medzi jeho príbuznými a v jeho dome.“ A nemohol tam urobiť nijaký zázrak, iba že vložením rúk uzdravil niekoľko chorých. A čudoval sa ich nevere. (Mk 6,1-6)*

H. G. Wells v poviedke *Kraj slepých* rozpráva zážitky pútnika, ktorý zablúdil a ocitol sa v neznámej krajine. Všetci jej obyvatelia boli slepí. Svoju slepotu však brali ako samozrejmu vec. Rozprávanie pútnika, ktorý vidí, vnímajú ako blúznenie, pretože prekračuje možnosti ich chápania. Nie sú ochotní ho prijať, pokladajú ho za chorého a to až tak, že sa rozhodnú ho oslepiť.

Aj v oblasti viery sa stáva, že to, čo prekračuje hranice nášho chápania, neprijímame a zavrhneme. Správame sa podobne, ako Nazaretčania pri stretnutí so svojim rodákom Ježišom v synagóge. Bol nimi prijatý len ako ten, ktorý im poskytoval remeselnícke služby. (Ježiš bol pravdepodobne odmietnutý rodinou zo strany Ježišovej matky, keďže Jozef pochádzal z Betlehema.)

V Markovom evanjeliu je to posledná zmienka o tom, že Ježiš vstúpil do synagógy. Po odmietnutí rodákmi v Nazarete Ježiš už v Markovom evanjeliu viac do synagógy nevstročí a následné vyučovanie prebieha v domoch. Termín synagóga sa v evanjeliu vyskytne ešte dva razy, vždy však v negatívnom kontexte: „*Varujte sa zákonníkov, ... túžia po prvých stolicích v synagógach...*“ (Mk 12,38), „*vy sa však majte na pozore. Vydajú vás súdom, budú vás biť v synagógach...*“ (Mk 13,9) Je pravdepodobné, že Marek zachytáva napätie medzi židovskou obcou a prvotnou kresťanskou komunitou, ktoré v čase písania evanjelia už vyúsťovalo do prechodu od synagógy k domácej cirkvi.

K tomu, ako Ježiš dopadol vo svojej domovine, istotne nemalou mierou prispeli aj farizeji a zákonníci z Jeruzalema, ktorí o Ježišovi šírili, že „*mocou Belzebula vyháňa diablov*“ (Mk 3,22). Niekedy aj malá pochybnosť alebo rozšírená klebeta, ktorá je očividne nehodnoverná, dokáže ovplyvniť náš názor v neprospech ohovoreného človeka. Hovorí sa, že „*bez vetra sa ani lístok nepohne*“, čo znamená, že vraj v každej klebete je kúsok „pravdy“. Na druhej strane zlá interpretácia pravdy je lož.

„*Vari to nie je tesár?*“ Nie je to polichotenie. Poukázanie na tesárske remeslo je spochybnením toho, že by Ježiš mohol byť prorokom, keďže tesárske remeslo podľa Sir 38, 24-28 nedávalo predpoklady pre múdrosť: „*Či nadobúda múdrosť, kto sa musí držať pluhu?... Tak aj tesár...*“ O Ježišovi ako tesárovi sa hanlivo vyjadrovali niektorí učenci už v prvopočiatkoch kresťanstva. Ich výsmešné poznámky napádal Origenes (3. st.), ktorý

oponoval, že slovo *tesár* použité v evanjeliu má rôzne významy a poukazuje skôr na prácu s kameňom a v širšom zmysle je možné ho chápať ako *staviteľ*.

Je zaujímavé, že v tomto úryvku je Ježiš nazvaný ako *syn Márie*. Bežne totiž býval syn – aj v prípade smrti zákonného otca – identifikovaný podľa otca, a nie podľa matky. Možno toto vyjadrenie odzrkadľuje existenciu chýrov o Ježišovi ako o nemanželskom synovi, ktorého mala Mária s niekým iným ako s Jozefom - veď to, kedy sa dieťa po sobáši narodilo, sa v tej dobe prísne sledovalo. (Tiež existujú doklady o tom, ako Origenes napádal a vyvracal klebety o Ježišovi ako o nemanželskom dieťati.)

Otázky obyvateľov z Nazareta naznačujú, že Ježiš – ako ho poznali z detstva a mladosti – inak nijako nevybočoval z „normálu“. A toto zároveň bolo aj prekážkou prijatia jeho učenia. Nazaretčania neočakávali, že by Boh cez niekoho tak obyčajného mohol pôsobiť. Akoby zrazu zabudli - čo ako veriaci Židia vedeli - že Boh pôsobí vo všetkom, že nemusí byť viazaný na niečo mimoriadne.